

Amfiteatrov simpozij

Simona Semenič: VSAK CUKA SVOJO DELICIJO
organizirajo

Akademija za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani,

Slovenski gledališki inštitut in

revija za teorijo scenskih umetnosti **Amfiteater**

v sodelovanju z **Mednarodnim festivalom sodobnih umetnosti Mesto žensk** in **Oddelkom za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani**

Slovenski gledališki inštitut (SLOGI), ponedeljek, 8. oktobra 2018

Vodja simpozija: Maja Šorli

Pripravljalni odbor: Mojca Jan Zoran, Blaž Lukan, Mateja Pezdirc Bartol, Gašper Troha

Uredila: Maja Šorli in Mihael Čepeljnik

Oblikovala: Nina Šturm

Izdal: SLOGI, zanj Mojca Jan Zoran

Ljubljana, oktober 2018

Amfiteatrov simpozij je del sklopa dogodkov *Abonma Simona Semenič* v okviru 24. Mednarodnega festivala sodobnih umetnosti Mesto žensk.

Amfiteatrov simpozij na temo

Simona Semenič: VSAK CUKA SVOJO DELICIJO

ki ga organizirajo

Akademija za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani,

Slovenski gledališki inštitut in

revija za teorijo scenskih umetnosti **Amfiteater**

v sodelovanju z **Mednarodnim festivalom sodobnih umetnosti Mesto žensk** in **Oddelkom za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani**

v prostorih **Slovenskega gledališkega inštituta** v Ljubljani, v **ponedeljek, 8. oktobra 2018.**

Simona Semenič, celostna gledališka ustvarjalka, je letos prejela nagrado Prešernovega sklada za ustvarjalni opus zadnjih dveh let. Končno je dramatičarka, performerka, producentka, pedagoginja, pisateljica in seveda tudi dramaturginja ter režiserka zavzela osrednje odre slovenskega gledališkega ustvarjanja in s svojim delom prepričala tako nacionalno komisijo za literaturo kot tudi komisijo za scenske umetnosti. »Simona Semenič je ena najpomembnejših sodobnih slovenskih gledaliških osebnosti,« je zapisala Petra Vidali v letošnji utemeljitvi in zato Simoni Semenič letos posvečamo znanstveni simpozij, na katerem želimo spregovoriti prav o vseh njenih vlogah.

Kot dramatičarka in pisateljica je Simona Semenič leta 2017 izdala dve knjigi, *me slišiš* in *Tri drame*, do sedaj zbrala tri nagrade Slavka Gruma za najboljše slovensko dramsko besedilo, dosega pa tudi spoštljivo število uprizoritev svojih besedil pri nas in v tujini. Petra Vidali takole označi »tematske preokupacije njene dramatike: odkrivanje systemskega, legalnega in toleriranega nasilja – političnega, vojaškega, finančnega in vedno znova, v vseh obdobjih in plasteh družbe, spolnega; seciranje pozicije moči in podrejenosti; dajanje glasu potlačenemu, zamolčanemu in marginaliziranemu«. V zadnjih besedilih pa Simona Semenič razvija predvsem erotični besednjak in se pogumno loteva (ženske, a lahko bi zapisati tudi – sodobne) seksualnosti na način, ki ga v slovenski dramatiki še nismo videli.

Na simpoziju se avtorice in avtorji prispevkov lotevajo naslednjih tem:

1. »Značilno spodkopavanje ustaljenih bralnih konvencij« (Pezdirc Bartol) v daljših in krajših besedilih Simone Semenič.
2. Inovativnost Simone Semenič v formi in vsebini v primerjavi s sodobno svetovno dramatikom.
3. Izzivi pri uprizarjanju besedil Simone Semenič v slovenskem in tujem prostoru.
4. Izzivi pri prevajanju besedil Simone Semenič – prevajalske izkušnje in odzivi iz tujine.
5. Simona Semenič v kontekstu ženske dramatike.
6. Performansi in telesa Simone Semenič – manire ali prekoračitve uprizarjanja, njihovo mesto na (zgodovinskih) silnicah monodramskega snovalnega gledališča.
7. Analiza tekstualnih mrež, govornih ploskev in performativnosti besed v besedilih Simone Semenič.

Vodja simpozija in članice ter člani pripravljalnega odbora: *Maja Šorli, Mojca Jan Zoran, Blaž Lukan, Mateja Pezdirc Bartol, Gašper Troha*

amfiteater

sl()gi SLOVENSKI
GLEDALIŠKI
INŠTITUT

amfiteater

sl()gi SLOVENSKI
GLEDALIŠKI
INŠTITUT

PROGRAM SIMPOZIJA

9.45 Registracija

10.00 Odprtje simpozija

10.05 Položaj umetnic(e), uprizarjanje in telesnost

Mateja Pezdirc Bartol: Zofka Kveder in Simona Semenič: slovenske dramatičarke nekoč in danes

Kristina Hagström-Ståhl: Švedska recepcija 5fantkov.si

Ljudmil Dimitrov: Itak so vsi mrtvi! Bolgarska recepcija 5fantkov.si Simone Semenič

Maja Murnik: Telesa Simone Semenič

11.30–11.45 Odmor

11.45 Besedilnost, glas, performativnost

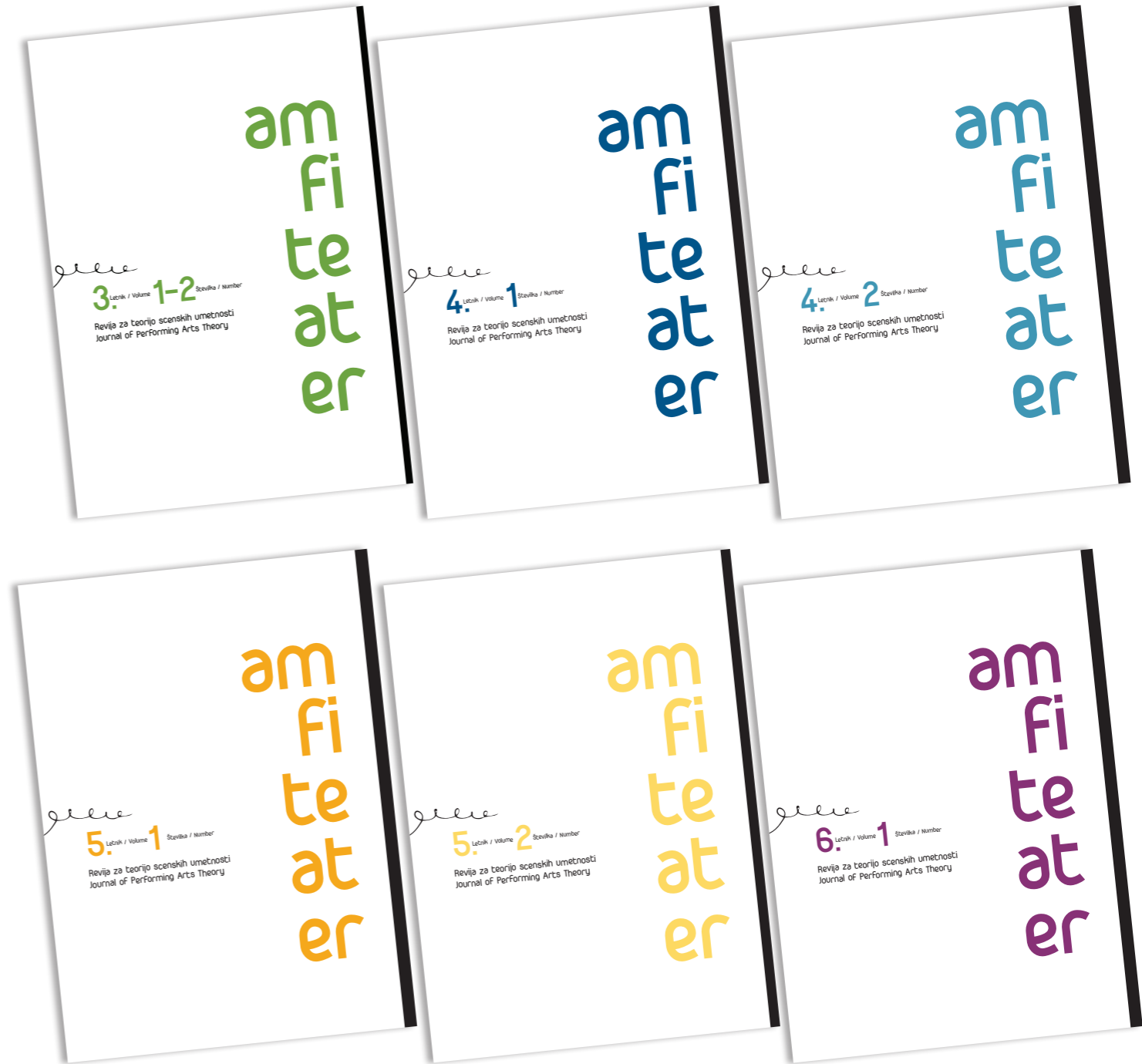
Eva Kučera Šmon in Eva Smrekar: Beseda in glas: performativna koda dramatike Simone Semenič

Eva Pori in Tomaž Toporišič: Govorne ploskve Simone Semenič kot performativno razgaljanje jezika

Ivana Zajc: Dela Simone Semenič še me dej, Jaz, žrtev in drugič med monodramo in performansom

Mia Hočevar: Motiv žrtve v dramah Simone Semenič: tipologija žrtev

13.15 Diskusija in zaključne besede

Amfiteater, revija za teorijo scenskih umetnosti od 3. letnika, številke 1-2 dalje lahko naročite v Slovenskem gledališkem inštitutu, Mestni trg 17, 1000 Ljubljana ali po elektronski pošti na naslovu: slogi@slogi.si.

Ivana Zajc

Dela Simone Semenič *še me dej*, *Jaz*, *žrtev in drugič* med monodramo in performansom

Prispevek obravnava tri monološka dela avtorice z avtobiografskimi prvinami: *Jaz, žrtev* (2007) in *drugič* (2014), ki sta podnaslovljeni kot »avtobiografski besedni solo«, in *še me dej* (2009), ki je podnaslovljen kot »avtobiografska igra«. Avtorica prispevka bo osvetlila omenjena dela Simone Semenič z vidika teorije monologa oziroma dialoga. Dotaknila se bo elementov monodrame, ki se pojavljajo v drugih delih Simone Semenič z več dramskimi liki. Pomembna lastnost obravnavanih del je tudi avtobiografskost, na katero nakazujejo že njihovi podnaslovi. Referat bo izpostavil metadramatske prvine izbranih besedil Simone Semenič in njihov vpliv na stopnjo distance. Avtorica prispevka bo ugotovitve utemeljila tudi empirično, predstavila bo izsledke računalniške analize celotnega korpusa besedil Simone Semenič v programu R Studio, ki kažejo na metadramatske in avtobiografske prvine določenih tekstov.

Ivana Zajc je na Oddelku za slovenistiko in na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani leta 2016 zaključila pedagoški študij 2. bolonjske stopnje; je doktorandka Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Je prejemnica Zoisove štipendije in štipendije univerzitetne ustanove mag. Milana Lenarčiča, ob koncu študija je prejela nagrado Študentskega sveta Filozofske fakultete za študijske dosežke. Med študijem je predavala na strokovnih konferencah v Sloveniji in tujini, bila je urednica študentske revije na Oddelku za slovenistiko in vodja tamkajšnjega gledališkega krožka. Prispevke je objavila v znanstvenih revijah *Jezik in slovstvo* in *Slavistična revija*, o gledališču in književnosti piše predvsem za *Sodobnost*, *Primorski dnevnik* ter RTV Slovenija.

Mia Hočevar

Motiv žrtve v dramah Simone Semenič: tipologija žrtev

Prispevek se ukvarja z motivom žrtve v dramah Simone Semenič in ga opredeljuje kot osrednjo motiviko njenega dramskega opusa. Ker se Simona Semenič ukvarja s temi nasilja, represije in marginalizacije, so njeni dramski liki raznovrstne žrtve, ki so plod institucionalno podprtega nasilja patriarhalnega sistema oblasti z njegovimi vzvodi in mehanizmi, ki represivno uvajajo vsiljene družbene vloge ter medspolna in hierarhična razmerja. Žrtve so na rob odrinjeni, zatirani, podrejeni in trpinčeni posamezniki, ki so zaradi razmišljanja izven okvirjev regularne sistemskosti obsojeni na življenje v margini ali na popolno izločitev. A žrtev v dramah Simone Semenič ne povezuje le isti krvnik, temveč jih družijo tudi podobne lastnosti oziroma karakteristike. Prav njihova podobnost omogoča razvrstitev sicer raznolike palete žrtev v tipologijo, ki smo jo razmeroma široko razdelili na tri tipe, in sicer na kolektivno žrtev, žensko žrtev in avtobiografsko žrtev. Tipologija, ki sicer predstavlja le eno izmed možnih, tako neposredno pokaže, kar sicer ostala strokovna literatura (ves čas) omenja, tj. da je motiv ženske žrtve zagotovo osrednji in najpogostejši motiv v dramatiki Simone Semenič. Prispevek se dotika tudi avtoričine tendence po (re)aktivaciji na politične (nasilne) vsebine neobčutljivega bralca/gledalca, katerega aktivno participacijo poskuša doseči z inovativnimi dramskimi postopki in tehnikami.

Mia Hočevar je po končani gimnaziji na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani vpisala dvopredmetni študij slovenistike in zgodovine ter v letu 2018 diplomirala iz obeh smeri. Študij nadaljuje na drugi stopnji s pedagoško usmeritvijo. Trenutno se ukvarja s preučevanjem slovenskega gledališča (v 19. stoletju) in slovenske (sodobne) dramatike in sicer zgodovinopisno ter literarno-interpretativno. Izven stroke je njeno primarno področje zanimanja študentsko organiziranje, predvsem v okvirih visokega šolstva.

POVZETKI PRISPEVKOV IN PREDSTAVITVE REFERENTK IN REFERENTOV

Mateja Pezdirc Bartol

Zofka Kveder in Simona Semenič: slovenske dramatičarke nekoč in danes

Prispevek prinaša analizo položaja umetnic nekoč in danes, in sicer v razvojnem loku primerja njihov družbeni status, izobrazbene možnosti, preživetje s pisateljskim delom kot tudi možnosti objav in uprizoritev. V nadaljevanju analizira dramski opus Zofke Kveder, kot prve pomembnejše slovenske dramatičarke, ter Simone Semenič, ki sto let kasneje postane najvidnejša slovenska dramatičarka. Članek se osredotoča na inovativnost njune pisave nekoč in danes na ravni tematike, dramske forme, jezika, dramskih žanrov kot tudi učinka njunih dramskih besedil na sprejemnika.

Mateja Pezdirc Bartol je izredna profesorica za slovensko književnost na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani. Objavila je številne razprave v domačih in tujih znanstvenih revijah, je avtorica znanstvenih monografij *Najdeni pomeni: empirične raziskave recepcije literarnega dela* (2010) in *Navzkrižja svetov: študije o slovenski dramatiki* (2016). Njena raziskovalna težišča so: slovenska dramatika in gledališče, teorija drame, vloga sprejemnika v literarni in gledališki komunikaciji, medmedijski pristopi k literaturi, primerjalni in medkulturni stiki. Bila je članica Predmetne komisije za slovenščino za nacionalno preverjanje znanja ter predsednica žirije za Grumovo nagrado.

Kristina Hagström-Ståhl

Švedska recepcija *5fantkov.si*

Prispevek govori o recepciji predstave Simone Semenič *5fantkov.si* (ang. *5boys.com*) v Backa Teater Göteborg na Švedskem leta 2012. Produkcija, ki jo je režirala Anja Suša, je bila sprejeta z izjemnimi kritikami in porastom občinstva; med drugim je bila izbrana na švedski gledališki bienale leta 2013. Medtem ko prispevek analizira nekatere osrednje teme in formalne ter slogovne intervencije te igre, upošteva tudi njen odmev v socialnem in diskurzivnem kontekstu države, ki se ponaša s svojo ozaveščenostjo o enakosti spolov, (socialno)-demokratsko tradicijo, stališči o nasilju in progresivnostjo v gledališču za otroke in mladino.

Kristina Hagström-Ståhl je profesorica raziskovanja scenskih umetnosti na Akademiji za glasbo in dramo ter PARSE (Platform for Artistic Research Sweden), na Univerzi v Göteborgu. Na Univerzi Kalifornije, Berkeley je doktorirala iz scenskih umetnosti, deluje na presečišču kritične teorije in ustvarjalne prakse z raziskovalnimi interesi v feminističnem performansu in interdisciplinarnem sodelovanju v umetnosti. Dela tudi kot režiserka v gledališču in glasbeni drami.

Ljudmil Dimitrov

Itak so vsi mrtvi! Bolgarska recepcija *5fantkov.si* Simone Semenič

Prispevek prinaša bolgarsko recepcijo drame Simone Semenič *5fantkov.si* in sicer: zadrege prevoda, težave pri uprizoritvi in refleksijo gledališke kritike. V Sofiji je bila predstava na odrih tri leta in je bila ena izmed uspešnih gledališke sezone 2012/13.

Maja Murnik

Telesa Simone Semenič

Telesnost je v delu Simone Semenič ena ključnih in obenem tudi najbolj kompleksnih tem, ki preraščajo okvir binarnih delitev na avtorja/ico in delo, vsebino in formo, delo in občinstvo, pa tudi tradicionalne delitve na telo in um/dušo/duh ter na naravo in družbo. Nekateri filozofi (npr. Agamben, Thacker, Massumi) celo menijo, da smo v zadnjem času iz paradigme jezika, uma in medija prestopili v paradigmo telesa, življenja in biopolitik, pa tudi performansa, katerega strukturo je mogoče najti na različnih ravneh družbenega življenja.

Različna telesa, ki rizomatsko in polifonično prečijo opus Simone Semenič, je sicer mogoče obravnavati skozi znotrajtekstno analizo, a mnogo zanimivejše se zdijo njihove navezave na aktualni čas in kontekst. Prispevek bo pregledal ter s filozofskih, teatroloških in družbenih vidikov interpretiral živo telo, mrtvo telo, performativno telo, žensko telo, bolno telo, mučeno telo, kolektivno telo, groteskno in karnevalsko telo, telo jezika, pa tudi oblike življenja, s katerimi se delo Semeničeve umešča v sodobne, biopolitično naravnane debate o življenju, živem in kot-da živem. Na ta način bo prispevek pokazal na inovativne postopke v njenem delu, po drugi strani pa tudi na bolj tradicionalne prvine v njem.

Maja Murnik je diplomirala iz primerjalne književnosti na Filozofski fakulteti in iz dramaturgije na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani ter doktorirala iz filozofije in teorije vizualne kulture na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem. Zaposlena je bila kot asistentka na FHŠ in kot urednica Maske, zdaj pa je samozaposlena v kulturi (kot kritičarka/recenzentka). Objavljala je v *Primerjalni književnosti*, *Slavistični reviji*, *Amfiteatru*, *Dialogih*, *Likovnih besedah*, *Literaturi*, *Borcu*, na Radiu Študent ... Je soustanoviteljica Inštituta za nove medije in elektronsko literaturo (www.inm.si).

Eva Kučera Šmon in Eva Smrekar

Beseda in glas: performativna koda dramatike Simone Semenič

V prispevku se lotevamo podrobnejše analize tekstualnih mrež dramatičarke Simone Semenič, z namenom iskanja ločnic in prepletov med ontologijo (post)dramskih besedil in ontologijo njihove uprizoritve. Glavna težnja prispevka bo kopanje po označevalnih sistemih, ki jih dramatičarka vedno znova vzpostavlja in razstavlja. V tem oziru nas bo zanimala besedna igra, performativnost besed, tudi samouprizarjanje teksta in besede. Jezikovno problematiko njenih dramskih del bomo prav tako navezali na fenomen glasu kot filozofskega in gledališkega objekta, ter razprostrli konceptualno glasovno polje, na katerem se izrisujeta specifična prisotnost performativnega telesa in politika njegovega uprizarjanja. V izrisovanju družbenih koordinat in razmerij moči, znotraj katerih odmevajo glasovi dramskih oseb Simone Semenič, bomo ob uporabi teoretskega aparata Mladena Dolarja (glas), Émila Benvenista (subjektivnost v jeziku) ter drugih analizirali strukturo dramske subjektivitete in njeno konstituiranje skozi medij glasu. Po poti sledenja igri pisane in govorne besede bomo semiot-ski sistem, ki ga umetnica vzpostavlja v dramskih besedilih, skušali prevesti in opazovati v novem metasistemu/metajeziku gledališča. Simono Semenič bomo v okviru odrskega uprizarjanja dojemali kot inovatorko povsem novih odrskih praks, kjer beseda služi tako v izraznem, kot znakovnem smislu. Nov znakovni sistem bomo obravnavali kot novo in mlado formo dramskega gledališča ter performativnih umetnosti, Simono Semenič pa za reformatorko načina režije, igre in nenazadnje načina branja tekstualnih predlog ter gledališča.

Eva Kučera Šmon je študentka tretjega letnika dramaturgije in scenskih umetnosti na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani. Po končanem dodiplomskem programu želi nadaljevati s študijem kulturnega menedžmenta ali (operne) dramaturgije v Pragi. Opravlja je študijsko asistenco pri operi *Macbeth*, trenutno pa jo opravlja pri operi *Hoffmannove pripovedke* (režiserja Aleksandra Popovskega). V okviru študentskega dela dela v SNG Operi in baletu Ljubljana in Cankarjevem domu, kjer tudi vodi po razstavah. Kot prostovoljka je pomagala pri Festivalu Borštnikovo srečanje, Tedx Ljubljana in drugih.

Eva Smrekar je študentka tretjega letnika filozofije in umetnostne zgodovine na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Je avtorica več člankov, za svoje raziskovalno delo pa je dvakrat prejela nagrado za mlade raziskovalce ZOTKS. Je prejemnica nagrade festivala Videomanija in nagrade Estonskega združenja umetnikov (*Estonian Artist Association's award*) na mednarodnem trienalu eksperimentalne umetnosti *Eksperimental!*. Razstavljala je tudi v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje, Galeriji Kapelica, s performansi pa sodelovala na 30. grafičnem bienalu, v Španskih borcih in drugod. Je štipendistka Mestne občine Ljubljana.

Eva Pori in Tomaž Toporišič

Govorne ploskve Simone Semenič kot performativno razgaljanje jezika

Simona Semenič je s svojo izrazito avtorsko (ne več) dramsko pisavo, hkrati pa tudi s svojimi performansi, ki izhajajo iz te pisave, v slovenski prostor prinesla radikalno dekonstrukcijo dramske forme, ki se manifestira tudi v rušenju tradicionalnih, konvencionalnih jezikovnih vzorcev in konceptov (zapis besed brez presledkov: prelivanje v eno enoto, odsotnost ločil, mešanje različnih tipov govora, prehajanje didaskalij na dialoško raven ipd.). Prispevek bo preverjal tezo, da ima ta dekonstrukcija, navidezna alogika svoj smisel: dramski elementi se spajajo v novo, singularno harmonično celoto smislov in pomenov. Semeničeva jezik pravzaprav razgali do samega okostja in tako pokaže, da ga ne držijo skupaj samo skladnja in besede, pokaže pravzaprav, da je govor vsa realnost gledališča (Valère Novarina). Bralke in gledalke nagovarja s performativnim razgaljanjem jezika in govora, ki ga protipostavlja vsakršnemu avtomatizmu, logiki in zmehaniziranemu pogledu. S prepletanjem elementov jezikovno-govorne alogike, nesmislov, hibridnosti in fragmentarnosti, ki prehajajo na označevalno raven, vzpostavlja jezik dramatičnih kontrastov, pomenov in smislov. Z raziskovanjem prvobitnosti in artaudovskim raz-krivanjem sicer zakrite metafizične ravni jezika pokaže, da ima lahko v umetnosti tudi razgradnja jezika in alogičnost govora svoj posebni smisel, ki med drugim kaže, da je besedilnost danes posebne narave, ki razmahne nelinearno strukturiranje ne več dramskih govornih ploskev raznolikih, velikokrat mediatiziranih diskurzov. Semeničeva tako pokaže, da sta drama ali tekst v *dramatizirani družbi* (Raymond Williams) postala prizorišče nenehnih prehodov in prekrivanj epistemologij različnih medijev ter literarnih in uprizoritvenih taktik.

Eva Pori je diplomirala na ljubljanski Filozofski fakulteti iz filozofije in slovenskega jezika s književnostjo. Je raziskovalka korpusnega jezikoslovja, jezikovne didaktike in e-leksikografije pri Zavodu za uporabno slovenistiko *Trojina*. V okviru doktorskega študija Študiji scenskih umetnosti na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani pa se intenzivneje ukvarja s preiskovanjem razmerja med igralskim govornim in telesnim izrazom.

Tomaž Toporišič je dramaturg in gledališki teoretik, izredni profesor za področje dramaturgije in scenskih umetnosti na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani, kot gostujoči predavatelj pa izvaja tudi predmet Sociologija gledališča na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Je avtor številnih razprav in znanstvenih monografij. Njegova primarna področja raziskovanja so teorija in zgodovina uprizoritvenih praks in literature, predvsem interakcije med obema področjema; semiotika kulture in kulturne študije. Za svoje delo je prejel več nagrad.